

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 27 december 2019

Mål nr

Ö 5485-19

PARTER

Sökande

SL

Ombud: Advokat MC

Motparter

1. Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

2. Sekretess A, se Partsbilaga

SAKEN

Resning

TIDIGARE AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges dom 2018-12-20 i mål B 4937-18

Dok.Id 172674

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:45–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstادمstolen.se	

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen bifaller SLs ansökan och beviljar resning i fråga om ansvar för våldtäkt, påföljd, skadestånd och avgift till brottsofferfonden.

Målet ska i de resta delarna på nytt tas upp i hovrätten.

Sekretessbestämmelsen i 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifter om Sekretess A:s identitet i partsbilagan till detta beslut.

Högsta domstolens förordnande den 12 december 2019 att någon åtgärd för verkställighet av hovrättens dom såvitt avser påföljd tills vidare inte får ske ska bestå.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

SL har ansökt om resning.

Riksåklagaren har förklarat att hon inte motsätter sig att SL beviljas resning.

Målsäganden har beretts tillfälle att yttra sig.

SKÄL

Bakgrund

1. SL dömdes den 25 oktober 2018 av Göteborgs tingsrätt för våldtäkt till fängelse i två år. Han skulle också betala skadestånd till målsäganden.
2. SL – som hade druckit alkohol den aktuella kvällen –invände att inte hade några minnesbilder av att han haft samlag med målsäganden. Tingsrätten ansåg mot bakgrund av bl.a. målsägandens uppgifter och viss teknisk bevisning att det var utrett att SL hade genomfört ett samlag med målsäganden.

3. I hovrätten anförde SL att om ett samlag hade ägt rum kunde det ha skett medan han sov. Han åberopade dessutom viss ny bevisning. Hovrätten ansåg att de personer som hörts i hovrätten inte gav något konkret stöd åt invändningen och gjorde bedömningen att SL måste ha agerat medvetet. Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

4. Högsta domstolen beviljade inte prövningstillstånd och hovrättens dom fick därmed laga kraft.

Resningsansökan m.m.

5. SL har som grund för resning anført att det har framkommit nya omständigheter och bevis som, om de hade förebringats i hovrätten, sannolikt skulle ha lett till att han hade frikänts. I vart fall finns det enligt honom synnerliga skäl att på nytt pröva frågan.

6. SL har åberopat ett sakkunnigutlåtande av dr Ludger Grote, adjungerad professor vid Göteborgs universitet. Vidare har han åberopat journalutdrag samt en artikel om sexuella beteenden i samband med sömn. Av sakkunnigutlåtandet och journalutdragen framgår att SL efter hovrättens dom har genomgått en sömnutredning och diagnostiserats med en sömnstörning.

7. Enligt Ludger Grote är det fullt möjligt att SL var omedveten om vad han gjorde när han hade samlag med målsäganden. Ludger Grote baserar slutsatsen på bl.a. SLs agerande efter händelsen, den sömnstörning han nu diagnostiserats med, tidigare uppvisade beteenden i samband med sömn samt ärftlighet för sömnstörningar.

8. Riksåklagaren har anført att det nya materialet gör att det uppstått tvivel i frågan om hovrätten hade gjort samma bedömning avseende SLs uppsåt, om hovrätten vid sin prövning hade haft tillgång till utlåtandet.

9. Högsta domstolen har den 12 december 2019 beslutat att någon åtgärd för verkställighet av hovrättens dom såvitt avser påföljd tills vidare inte får ske.

Rättslig reglering och utgångspunkter för prövningen

10. Som utgångspunkt gäller att en åtalad gärning som prövats i en laga-kraftvunnen brottmålsdom inte kan tas upp till ny prövning.

11. Resning får dock beviljas till förmån för den tilltalade om någon omständighet eller något bevis som inte tidigare har förebringats åberopas och dess förebringande sannolikt skulle ha lett till att den tilltalade hade frikänts eller till att brottet hade hänförts under en mildare straffbestämmelse än den som har tillämpats (58 kap. 2 § 4 första ledet rättegångsbalken).

12. Enligt det andra ledet i samma punkt får – om nya omständigheter och ny bevisning åberopas – resning också beviljas om det, med hänsyn till vad som har åberopats och i övrigt förekommer, finns synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om den tilltalade har förövat de brott för vilket han eller hon dömts (den s.k. tilläggsregeln). Regeln ska, med hänsyn till kravet på synnerliga skäl och med beaktande av att resning är ett extraordinärt rättsmedel, ges en restriktiv tillämpning. När det är fråga om ny bevisning bör tilläggsregeln tillämpas endast om de nya bevisen till följd av särskilda omständigheter är ägnade att framkalla tvivel om den tilltalades skuld (se bl.a. NJA 2018 s. 163 p. 25).

13. Vid tillämpning av reglerna om resning måste det som har framkommit i resningsärendet vägas mot utredningen i brottmålet. Någon självständig omprövning av den tidigare utredningen ska inte göras. Att den tidigare framlagda bevisningen i princip inte ska omprövas hindrar inte att styrkan av den bevisning som lagts till grund för den fällande domen kan vara av intresse. För att det ska kunna avgöras om ny bevisning har sådan vikt att det finns

förutsättningar för resning måste den bedömas med beaktande av den gamla bevisningens värde i enlighet med vad som redovisats i domen (se bl.a. NJA 2010 s. 295 och NJA 2011 s. 254; se även NJA 2018 s. 163 p. 27).

Bedömningen i detta fall

14. Bedömningen i sakkunnigutlåtandet baseras bl.a. på att SL efter hovrättens dom har genomgått en sömnutredning och diagnostiserats med en sömnstörning. Utlåtandet utgör ny bevisning.

15. Av utredningen i brottmålet framgår att målsägandens och SLs minnesbilder från den händelse som åtalet avser var vaga eller närmast obefintliga. Även om annan bevisning också åberopades till stöd för åtalet var underlaget för bedömningen av gärningen följaktligen relativt begränsat, särskilt när det gäller frågan om SLs uppsåt.

16. Den nu åberopade utredningen medför att tvivel har uppstått rörande hovrättens slutsatser i uppsåtsfrågan och därmed om SLs skuld. Mot den bakgrunden och då det är fråga om ett allvarligt brott finns det synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om SL har begått den gärning som han har dömts för.

17. Resning bör beviljas med stöd av tilläggsregeln i 58 kap. 2 § 4 rättegångsbalken i fråga om ansvar för våldtäkt, påföljd, skadestånd och avgift till brottsofferfonden. Målet ska i dessa delar på nytt tas upp i hovrätten.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Anders Eka, Ingemar Persson, Sten Andersson, Eric M. Runesson och Cecilia Renfors (referent)
Föredragande justitiesekreterare: Cecilia Andgren